

Uit de klompen in de boerenkiel

Vernieuwing levert spanning, niet alleen in de maatschappij, maar ook in de bijenteelt. Ik denk hierbij terug aan de manier waarop vroeger een Algemene Vergadering van de VBBN verliep. Het kostte subverenigingen veel moeite om een nieuwe aanpak gereïaliseerd te krijgen. Behoudzucht voerde de boventoon. Op zich is dat niet vreemd. De bijenteelt heeft zijn wortels in de agrarische sector en de werkzaamheden daar waren traditioneel en gericht op continuïteit. Wat de bijenteelt betreft, elk jaar dezelfde ontwikkeling van de volken, elk jaar dezelfde handelingen van imkers. Traditie speelt nog altijd een voorname rol in de bijenteelt. De entourage is landelijk en nog steeds moeten bijenvolken uitwijken naar tuin, bijenpark of volkstuin. Verstedelijking, en nog later imkers met een andere benadering van de bijenteelt knaagden aan de eeuwenoude peilers. Zakelijk(er) ingestelde bestuivingsimkers en imkers met een andere soort bij roerden de trom. Het ging opnieuw gepaard met spanningen. Vrees voor aantasting van het bestaande? Niet terecht, want traditie en affiniteit met zijn bijen zit bij de imker muurvast ingebakken. De volgende stap waar we nu aan toe zijn is het bundelen van de krachten zoals weergegeven in het artikel van Dick Vunderink 'Vijf is te veel'. Het is geen aanslag op een bestaande situatie, want er is al veel over geschreven. Wat het wel bijzonder maakt is dat de vernieuwingsgedachte naar voren wordt gebracht door een bestuurder in plaats vanuit de achterban. Moeilijk vol te houden dat de tijden niet veranderen. Om op het artikel van Dick terug te komen, hij heeft gelijk. Ook in zijn twijfels. Maar nog langer talmen en dromen maakt de bijenteelt vleugellam. Iedereen voelt op zijn/haar klompen aan dat de tijden zijn veranderd, dat er een krachtige organisatie nodig is om de belangen van de bijenteelt uit te dragen. Traditie en het vertrouwde blijven bestaan, alleen in een nieuw jasje. Intern worden de zaken al voortvarend aangepakt en daarmee gaan we door. Het doppenproject is een prachtig voorbeeld. En wie het wil draagt de moderne bijenteelt uit op klompen en in boerenkiel. Daaraan is niets fout. Denk maar eens aan de presentatie van de Nederlandse zuivelproducten. Verloochen nooit je afkomst. De 'Belangen Bijenteelt' onder een noemer is een gezond uitgangspunt om aan te werken. Een ander punt van belang is het telkens weer vinden van personen die bereid zijn om veel vrije tijd te stoppen in het verenigingswerk. Wellicht moet er een sociale paragraaf in de nieuwe organisatie worden opgenomen.

Gelijkwaardige zusterkoninginnen

Langzamerhand beginnen we het zwermen beter te begrijpen, hetgeen iets anders is dan het te beheersen. Makkelijker wordt het pas als we zouden kunnen beschikken over even sterke volken met gelijkwaardige zusterkoninginnen verkregen door gecontroleerde bevruchting. Na controle van een of twee volken weet je dan als imker hoe de rest van de volken op dezelfde stand er (bij benadering) voor staan. Om iets dergelijks te bereiken zouden er vroegtijdig koninginnen beschikbaar moeten zijn, bijvoorbeeld geteeld in een Zuid-Europees land. Met het verdwijnen van grenzen in Europa behoort iets dergelijks tot de mogelijkheden. Een groot voordeel zou zijn dat we dan veel eerder dan bij de eigen teelt kunnen beschikken over jonge bevruchte moertjes. Lage bevruchtingspercentages door slecht weer behoren dan tot het verleden en bovendien wordt de broedloze periode rond de zwermtijd sterk bekort. Uiteraard komt dit de sterkte van de volken in de zomer ten goede hetgeen bij goed imkerschap een grotere honingooft kan betekenen. Wellicht dat betere resultaten weer een aanzuigende werking hebben op het aantal imkers. Ik spreek geen voorkeur uit voor een bepaald ras. Centraal staat de idee om vroegtijdig te kunnen beschikken over raszuivere koninginnen met een niet-steeklustige achterban. Je zou een dergelijke ontwikkeling een volgende stap kunnen noemen in het proces van overlarfdagen via doppenproject naar het beschikbaar komen van reeds bevruchte koninginnen. Hoe ik me dit in de praktijk voorstel? Nog niet echt over nagedacht. Wellicht zou de koninginnenteeltcommissie onder een andere naam een centrale rol kunnen spelen door het aangaan van contacten met een of meerdere gerenommeerde telers. Je voorkomt daardoor wildgroei en kan controle uitoefenen. Het zou een volgende stap zijn in doelmatig(er) imkeren en dat is op zichzelf al belangrijk genoeg om niet 'zo maar' aan voorbij te gaan.

Darrenraatmethode en koninginnenteelt

In de meest zuidelijke staten van de Verenigde Staten worden jaarlijks vele duizenden koninginnen gekweekt die daarna hun weg vinden naar imkers in de noordelijke delen van het land. In die gebieden duurt de zomerperiode te kort om zelf koninginnen te kweken en dat te combineren met een rendabele bijenteelt. Dit systeem voldoet al tientallen jaren. Sinds enkele jaren nemen klachten over de kwaliteit van de geleverde koninginnen echter sterk toe. Stille moerwis-

1998 Prices
Spell Bee Company

425 Patterson Road
BAXLEY, GEORGIA 31513
912-367-9352 or 912-367-4179
FAX 912-367-9352

OVER 40 YEARS EXPERIENCE
ALL BEES ARE STATE INSPECTED

ITALIAN QUEENS	PACKAGE BEE w/queen
25 & up .....\$7.25 ea.	2 lbs. \$26.00
1-24 .....\$9.00 ea.	3 lbs. \$31.00

Queens are Postpaid Shipped
Priority and Insured

Packages Shipped F.O.B.
From Baxley

Queen tabs, battery boxes, and package strips are available
upon request.

Please Call or Write for Truck Prices.
Queens Clipped/Marked Add \$1.00 Each.

Terms: 10% down. Balance due 2 weeks prior to shipping.

seling een paar weken na het invoeren en moerlose volken zijn aan de orde van de dag. De beschuldigde vinger gaat in de richting van de varroamijt. Zoals bekend wordt vooral het darrenbroed door de varroamijt geparasiteerd. Het aantal darren neemt daardoor niet alleen af maar ook de kwaliteit van de darren loopt terug met het eerder genoemde gevolg. Ook de 'doe-het-zelfers' op koninginnenteeltgebied zijn slachtoffer van deze situatie. Ook bij hen minder vitale darren uit eigen volken. Bovendien zijn de meeste 'in het wild levende' volken door de mijten uitgeroeid en deze volken leverden een welkome aanvulling in het genenmateriaal. Wij mogen ons afvragen hoe de situatie zal worden als bij ons de darrenraatmethode op grote schaal toegepast gaat worden. Worden met de darren dan kind en badwater weggegooid?

Een paar oogstcijfers

Altijd leuk om in de 'honeyroom' van een ander te neuzen. In 1997 behaalden onze Amerikaanse imkercollegaas de volgende resultaten. De totaalooft bedroeg 192 miljoen pond, een Amerikaanse pond staat gelijk aan 453 gram en dat is 3% minder dan in 1996. Deze hoeveelheid werd bij elkaar gevlogen door 2.58 miljoen volken, 20.000 minder dan in 1996. De gemiddelde oogst per volk bedroeg bijna 75 pond. De imkers op Hawaii spanden de kroon met gemiddeld 146 pond, in de meest noordoostelijke staat Maine werd gemiddeld slechts 19 pond geoogst.

Een hernieuwde kennismaking

Maar geen leuke. De varroamijt is op Terschelling. De meeste imkers willen de mijt niet met chemische middelen te lijf en de darrenraatmethode wordt de route. Joop Beetsma heeft hier op een avond veel informatie verstrekt. Op twee na waren alle leden aanwezig. Het wordt een paar keer slikken en aanpassen. Toch zal ik mijn aanpak van de afgelopen jaren niet veel veranderen. Voorafgaand aan de dracht op de kruipwilg wordt het volk in een broedkamer teruggedrongen met in het broednest een darrenkunstraat. Na afnemen van de honing rond 10 mei wordt de raat met inmiddels verzegeld darrenbroed verwijderd. Gelijktijdig wordt een tweede broedkamer geplaatst met daarin twee raten open broed en daartussen een darrenkunstraat. Door te voeren wordt de koningin naar boven gelokt. Tien dagen later in een tienraams bak een aflegger maken. Alle raten daarin afslaan en alleen de uitgebouwde en belegde darrenraat meegeven. De overige raten broed komen in het oorspronkelijke volk waarin nu een koningin wordt gekweekt. Opnieuw tien dagen later krijgt de aflegger een darrenraat nadat het verzegelde exemplaar is verwijderd. Als deze raat is belegd verhuist deze, op de juiste tijd voor het instappen van de varroamijt, naar het nu praktisch broedvrije volk waarin de jonge koningin aanwezig is. Eventueel aanwezige zwermoppen komen in drieramers en worden daar verder vertroeteld. Bij het overlezen krijg ik het idee dat bijhouden toch wel heel eenvoudig is. Afwachten maar. De praktijk zal het weer leren. U hoort nog.

Het weer in april

Over de periode 1961-1990 geldt als landelijk gemiddelde 154 uren zonneshijn, 50 mm neerslag en voor het midden van het land een gemiddelde maximumtemperatuur van 12,5°C.

Aprilmaanden				
Jaar	Zon	(uren)	Neerslag (mm)	Max.temp (°C)
1994	normaal		nat (74)	normaal
1995	normaal		droog (30)	zacht (13,5)
1996	zeer zonnig	(228)	zeer droog (7)	zeer zacht (15,1)
1997	zonnig		droog (30)	normaal
1998	zeer somber	(105)	zeer nat (101)	zacht (13,5)

Geraadpleegd

Dick Vunderink, Vijf is te veel, Bijen 8(1): 3 (1999)
World Honey Market, The American Bee Journal 138(4): 248 (1998)